

Nazwa przedmiotu: Improwizacja organowa			
Jednostka prowadząca przedmiot: UMFC Filia w Białymstoku Wydział Instrumentalno-Pedagogiczny, Edukacji Muzycznej i Wokalistyki			Ważna od roku akademickiego: 2025/2026
Kierunek: edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej		Specjalność: muzyka kościelna	
Forma studiów: stacjonarne drugiego stopnia		Profil kształcenia: ogólnoakademicki (A)	Status przedmiotu: obowiązkowy
Forma zajęć: ćwiczenia		Język przedmiotu: polski	Rok/semestr: I-II/I-IV
		Wymiar godzin: 45	
Koordynator przedmiotu		Kierownik Pracowni Pedagogiki Fortepianu, Klawesynu i Organów w ramach Katedry Pedagogiki Instrumentalnej	
Prowadzący zajęcia		dr Rafał Sulima	
Cele przedmiotu		Wykształcenie artysty muzyka w możliwie najlepszym stopniu przygotowanego do pełnienia roli kulturotwórczej w środowisku kościelnym.	
Wymagania wstępne		Wykształcenie ogólne i muzyczne na poziomie dyplomu szkoły średniej (muzycznej II stopnia). Umiejętność gry na organach, znajomość podstaw harmonii.	
Kategorie efektów	Nr efektu	EFEKTY UCZENIA SIĘ DLA PRZEDMIOTU	Numer efektu kier./spec.
WIEDZA	1	posiada gruntowną znajomość pojęć, terminologii oraz elementów warsztatu improwizacji organowej, zna literaturę organową oraz zapisane przez kompozytorów improwizacje organowe (ze szczególnym uwzględnieniem utworów opartych na tematach polskich pieśni kościelnych), na podstawie których kształtuje swój zmysł improwizacji	S2_W1
	2	zna i rozumie zasady improwizacji organowej opartej na tematach śpiewów liturgicznych, jakie potrzebne są w dydaktyce szkół organistowskich	S2_W8
UMIEJĘTNOŚCI	3	posiada umiejętność improwizowania w oparciu o tematy śpiewów liturgicznych w różnych tonacjach i skalach, jak również potrafi tworzyć rozbudowane improwizacje organowe w zgodzie z wymogami stylistycznymi muzyki sakralnej	S2_U3
	4	posiada nienaganną technikę gry na manuałach i pedale o wysokim stopniu zaawansowania, pozwalającą na profesjonalną prezentację muzyczną podczas liturgii	S2_U4

KOMPETENCJE SPOŁECZNE	5	Jest w pełni kompetentnym i samodzielny artystą, zdolnym do wykorzystania umiejętności improwizacyjnych w celu realizowania szeroko pojętych działań kulturotwórczych na niwie muzyki sakralnej.	S2_K1
TREŚCI PROGRAMOWE PRZEDMIOTU			Liczba godzin
Semestr I 1. Rozwijanie umiejętności harmonizowania; 2. Ćwiczenie kadencji oraz progresji wznoszących i opadających; 3. Transponowanie zwrotów melodyczno-rytmicznych; 4. Opracowanie różnych form improwizacji organowych, wraz z wyeksponowaniem c.f. w poszczególnych głosach (także w partii pedału) 5. Poznanie utworów inspirowanych muzyką sakralną, takich jak: Orgelbüchlein J.S. Bacha, Preludia na tematy polskich pieśni kościelnych F. Rączkowskiego, M. Surzyńskiego, M. Sawy.			45
Semestr II 6. Harmonizacja w stylu bachowskim z użyciem figur retorycznych 7. Elementy improwizacji w akompaniamencie liturgicznym z zastosowaniem różnych środków faktury organowej; 8. Harmonizacja form funkcjonujących w muzyce liturgicznej wzbogacona o elementy improwizacji;			
Semestr III 9. Improwizacja rozbudowanych wstępów i zakończeń do pieśni w różnorodnej stylistyce, zgodna z charakterem okresu liturgicznego 10. Improwizacja na temat wybranych pieśni w kanonie oraz innych formach imitacji ścistej; 11. Improwizacja w oparciu o wybrane formy muzyczne: partita, chorał z kolorowanym cantus firmus, suita.			
Semestr IV 12. Improwizacja w oparciu o wybrane formy muzyczne: toccata w stylu francuskim, elementy improwizacji symfonicznej; improwizacja we francuskim stylu moderne; 13. Rozwijanie zdolności improwizatorskich w różnych stylach i formach muzycznych z wykorzystaniem współczesnego języka harmonicznego; 14. Przygotowanie improwizacji oraz akompaniamentów wykonywanych podczas dyplomu liturgicznego (w formie mszy świętej).			
Treści programowe wzajemnie się przenikają, a większość z nich jest obecna podczas całego procesu kształcenia			
Metody kształcenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. wykład problemowy 2. wykład konwersatoryjny 3. analiza przypadków 4. rozwiązywanie zadań artystycznych 5. praca indywidualna 		
Metody weryfikacji			Nr efektu uczenia się
	1. Kolokwium (prezentacja przed komisją egzaminacyjną)		3, 4
	2. Zaliczenie (kontrola przygotowywanych utworów i znajomości przekazanej wiedzy)		1, 2, 5

3. Egzamin (prezentacja przed komisją egzaminacyjną)

1, 2, 3, 4, 5

KORELACJA EFEKTÓW UCZENIA SIĘ Z TREŚCIAMI PROGRAMOWYMI, METODAMI KSZTAŁCENIA I WERYFIKACJI

Nr efektu uczenia się	Treści kształcenia	Metody kształcenia	Metody weryfikacji
1	1, 4, 5, 10, 13	1, 2, 4	1, 2, 3
2	1, 4, 6, 10, 13	1, 2, 4	1, 2, 3
3	3, 4, 7, 8, 12, 13	3, 4, 5	1, 2, 3
4	6, 8, 10, 11, 13	4, 5	1, 2, 3
5	10, 12, 13	3, 4	1, 3

Warunki zaliczenia

Warunkiem otrzymania zaliczenia jest osiągnięcie wszystkich założonych efektów uczenia się (w minimalnym akceptowalnym stopniu - w wysokości >50%).

Rok

I

II

Semestr

I

II

III

IV

ECTS

1

1

1,5

2,5

Liczba godzin w tyg.

0,5

0,5

1

1

Rodzaj zaliczenia

Z

K

K

E

Literatura podstawowa

F. Rączkowski - Śpiewajmy Bogu

W. Zalewski - Śpiewnik Pieśni Kościelnych

K. Sikorski - Harmonia

Ch. Rinck -Praktische Orgelschule op. 55

Utwory oparte na pieśniach polskich: M. Surzyński, F. Nowowiejski, F. Rączkowski.

wybór śpiewników kościoła rzymskokatolickiego: ks. Siedleckiego, ks. Lewkowicza, F. Rączkowskiego

Roman Perucki, Improwizacja organowa - podręcznik oraz ćwiczenia

wyd. 2, Wydawnictwo Akademii Muzycznej im. Stanisława Moniuszki, Gdańsk 2021

Literatura uzupełniająca

Śpiewnik Wawelski

J.S. Bach - Orgelbüchlein

KALKULACJA NAKŁADU PRACY STUDENTA

Zajęcia dydaktyczne	45	Przygotowanie się do prezentacji / koncertu	20
Przygotowanie się do zajęć	60	Przygotowanie się do egzaminu / zaliczenia	25
Praca własna z literaturą	5	Inne	0

Konsultacje	25		
Łączny nakład pracy w godzinach	180	Łączna liczba punktów ECTS	6
Możliwości kariery zawodowej			
<p>Po ukończeniu danego przedmiotu, student jest przygotowany i może podjąć:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pracę organisty, kantora, animatora życia muzycznego w kościele rzymskokatolickim; • pracę w szkołach organistowskich – prowadzenie zajęć improwizacji organowej oraz akompaniamentu liturgicznego. 			